

En fargekodet påkledning i takknemlighet

Noen ganger kan faktisk til og med grammatikken i Bibelen gi oss åpenbaringer, og i Kolosserne 3,12-17 er det fristende å spekulere i om Paulus bevisst har unngått å fremstille det kristne livet som en lang liste med bud slik at dette ikke skal komme i fokus. La oss se på hvordan grammatikken spiller en rolle i dette og hvordan kjedelige ord fra norsktimene kan bli nyttige.¹

*“Som Guds utvalgte, hellige og elskede, må dere **da ikke dere inderlig barmhjertighet, godhet, ydmykhet, beskjedenhet og tålmodighet**, så dere **tåler** hverandre og **tilgir** hverandre dersom en skulle ha noe å anklage en annen for. Likesom Kristus har tilgitt dere, skal også dere tilgi hverandre. Men over alt dette, ikke dere **kjærligheten**, som er fullkommenhetens sambånd.” (v. 12-14)*

I hele avsnittet forekommer det faktisk bare to direkte **bud (imperativer)**, og det første er **ikke dere**. Men før dette viser det lille **bindeordet 'da'** bakover til selve grunnen for **budet**, og det ser ut til at vi finner denne i vers 10: “Dere...har ikledd dere det nye menneske...” Siden vi allerede har blitt kledd i det nye menneske, er det naturlig at at vi også kler oss i det som *karakteriserer* dette nye mennesket.²

Denne påkledningen består av fem **substantiver**, som igjen vil føre til et par verb i **presens (nåtid)**.³ Nå lurer du kanskje på hva dette har å si for ditt liv. Saken er at han kunne ha ramset opp alt dette som **bud** (som det også hender de blir omskrevet til i oversettelser⁴): “Vær barmhjertige! Vær gode! Tål hverandre! Tilgi hverandre! Ha kjærlighet!” (osv.) Da hadde teksten fått en annen tone og “tyngde” og gitt inntrykk av påbud vi må passe på å utføre som kristne. Den hadde også blitt mindre elegant, noe som ganske sikkert også har noe å si her. Både **substantivene** og **presens-formene** blir riktignok oppfordringer, men grammatisk holder han seg til kun ett **bud: Ikke dere!**⁵

Verbene i **presens** blir da i stedet praktiske følger av denne nye påkledningen.⁶ De står nok også i **presens** fordi det skal være noe som alltid skjer i det kristne fellesskapet. Det at vi selv allerede har blitt tilgitt bør være den konkrete motivasjonen for å tilgi andre. Det interessante her er at den greske teksten mangler et verb i siste del av setningen, slik at det egentlig står: “Likesom Kristus har tilgitt dere, slik også dere”. Det er ikke uvanlig med slike underforståtte verb på gresk, men vi kan jo spekulere i om han bevisst unngår å komme med et bud til her.

*“La Kristi fred råde i hjertene deres! Til den ble dere jo kalt i det ene legeme. Og **vær takknemlige!** La Kristi ord bo rikelig blant dere, så dere **lærer** og **formaner** hverandre i all visdom med salmer og lovsanger og åndelige viser og **synger** med **takknemlighet** i deres hjerter for Gud. Og alt dere **gjør**, i ord eller gjerning, **gjør det alt i Herren Jesu navn, med takk** til Gud Fader ved ham!” (v. 15-17)*

I de neste versene kommer vi til noe vi ikke har på norsk: **3. person imperativ**. Det betyr at det egentlig er **Kristi fred** som får beskjed om å **råde**, og det er **Kristi ord** som blir bedt om å **bo**.⁷ Riktignok er jo meningen den samme som om han hadde skrevet direkte til leserne: “Pass på at Kristi fred råder...”, men er det tilfeldig at han heller ikke her gjør det?

Etter dette går han igjen over til å bruke **presens** når han beskriver følgene som vil komme av at Kristi ord bor blant dem,⁸ i stedet for å befale dem å lære og formane hverandre. Og igjen

utelater han en **imperativ** i den siste setningen og sier bokstavelig: "Og alt dere gjør, i ord eller gjerning, alt i Herren Jesu navn."

Vi kan ikke vite det sikkert, men det kan være at Paulus er nøye med å gjøre **ikle dere** til hovedhandlingen for det kristne livet. Det han ramser opp som karakteristikk for kristen livsstil er "selvfølger" og resultater som kommer av å kle seg i 'det nye menneske', men grammatisk er de ikke **bud**. Dermed fokuserer han ikke på lovishet og slikt som han tidligere i brevet kalte "menneskers bud",⁹ men han fokuserer i stedet på hvem vi kler oss i. I to andre brev bruker nemlig Paulus dette samme verbet når han snakker om å være 'ikledd Kristus',¹⁰ og han forklarte kolosserne tidligere at "deres liv er skjult med Kristus i Gud..."¹¹ Det å være 'ikledd det nye menneske' blir da en parallell til det å være ikledd Jesus.

Det andre **budet** Paulus gir er: "**Vær takknemlige!**" **Takknemlighet** er et **gjentatt tema** i Kolosserbrevet og forekommer sju ganger,¹² tre av dem her i dette avsnittet. Kolosserne trengte å bli minnet om at de allerede hadde alt de trengte i troen på Jesus¹³ og at de kunne være takknemlige for dette. Det viktigste Paulus altså ber leserne om, inkludert oss, er å ikle seg det nye menneske og være takknemlige.

Om Paulus ordla seg slik med vilje eller ikke, så er dette uansett en sentral bibelsk sannhet. Jesus snakker også om dette når han omtaler seg selv som vintreet i Joh 15,1-8. I det avsnittet er det eneste budet "bli i meg" - og ikke "bær frukt", som vi kan ha en tendens til å henge oss opp i. Det kristne livet er en respons i takknemlighet til Gud - det er ingen annen måte å betale ham tilbake på. Fordi Gud har frelst oss, la oss kle på oss Jesus og være takknemlige.

¹ Hovedsaklig er Norsk Bibel 1988/07 brukt, ettersom den i dette tilfellet ligger nærmest den greske teksten, med unntak av begynnelsen (“Som...da”) som er fra Bibelen Guds Ord 1997.

² Egentlig går resonnementet helt tilbake til 2,12. Han bruker ‘da’ for å vise hvordan dette leder til 3,1-4, som igjen leder til 3,5-11 og 3,12-17.

³ Disse er presens-partisipper i den greske teksten (“tålende”, “tilgivende”), men omskrives best med vanlig presens (indikativ) på norsk.

⁴ F.eks. oversetter Bibelselskapet (2011) substantivene 'beskjedenhet og tålmodighet' som: “Ta dere ikke selv til rette, men strekk dere langt...”

⁵ “Ikke dere kjærligheten” (v. 14) henger sammen med v. 12, og selve imperativen forekommer bare i v. 12 i den greske teksten.

⁶ Grammatisk kan det også gå motsatt vei: Når de tåler og tilgir hverandre, kler de på seg substantivene som er nevnt.

⁷ Kanskje tydeligere: “Kristi fred må råde i hjertene deres!”

⁸ Som i n. 6 kan det også bety at ved å lære og formane hverandre vil Kristi ord bo rikelig blant dem.

⁹ 2,21: “Ta ikke! Smak ikke! Rør ikke!”

¹⁰ Rom 13,14 og Gal 3,27

¹¹ Kol 3,3

¹² 1,3.12; 2,7; 3,15.16.17; 4,2

¹³ Kol 1,19.22-23; 2,3-4.8-10.16-19